

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3182/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszállásról szóló 2020. évi XXX. törvény 33. §-ával megállapított rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bodrogi Bea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek (a továbbiakban: At.) az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszállásról szóló 2020. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 33. §-ával megállapított rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy öt éve transznemű férfiként él. Hosszas vívódást és terápiát követően a szűk környezete előtt már felvállalta megélt nemi identitását, azonban ekkor még nem adott be nem- és névváltoztatás iránti kérelmet. A terápiát követően fogalmazódott meg az indítványozóban az igény arra, hogy felvállaltan férfiként élje az életét, de „[el]z a felismerés arra az időpontra esett, amikor már tudta[m], hogy a nem jogi elismerésére vonatkozó eljárásokat felfüggesztették” és ezért nem is adott be a nem, illetve a név megváltoztatására vonatkozó kérelmet.
- [3] Az indítványozó az által alaptörvény-ellenesnek tartott új szabályozás alapján a személyazonosító adatok nyilvántartásában a „nem” kategória helyett a „születési nem”-re vonatkozó adatot kell nyilvántartani, ami az At. 69/B. § (3) bekezdése értelmében mint adattartalom nem változtatható meg. Ezért az indítványozónak a módosítás eredményeképpen immár nincs jogi lehetősége a megélt biológiai nemének a személyi nyilvántartásban történő megváltoztatására, illetve ehhez kapcsolódóan a megváltozott biológiai nemével összhangban lévő névváltoztatásra. Úgy véli, hogy mindez az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmére vezet, mégpedig közvetlenül, a támadott jogszabályi rendelkezések hatályosulása folytán, bírói döntés közbejötté nélkül. Ennek alátámasztására indítványában személyes élettörténeteire hivatkozott, amelyek mindennapos, az emberi méltóságot sértő helyzetet eredményeznek, például az orvosi rendelőben történő várakozása során.
- [4] Mindezekre tekintettel az indítványozó az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságának, ezen belül az önrendelkezéshez és a névviseléshez való jogának, valamint az Alaptörvény VI. cikkében foglalt magán- és családi élete tiszteletben tartásához való jogának megsértését állítja, továbbá arra hivatkozik, hogy a szabályozás a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben az indítványozó előadja, hogy az At. szabályai nem teszik lehetővé azt, hogy belső identitásának megfelelően éljen, ami hátrányos helyzetbe hozza egyrészt azon személyekkel szemben, akik ilyen nehézségekkel nem szembesülnek, másrészt pedig azokkal szemben is, akiknek a korábbi szabályozás hatálya alatt lehetőségük volt a nemük és nevük jogi elismertetésére.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [6] Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így kü-

lönösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.

- [7] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Mindez azzal jár, hogy ún. kivételes vagy közvetlen panaszok tekintetében különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának: „A kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [8] A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti; az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]–[31]}. Ezzel összefüggésben az Abtv. 52. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, továbbá az Abtv. 52. § (6) bekezdése alapján az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.
- [9] Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó csupán állítja, hogy transzszexuális személy, ennek alátámasztására ugyanakkor semmiféle dokumentumot nem csatolt az indítványhoz, illetve a Módtv. hatályba lépése előtt fennálló szabályozás idején sem kezdeményezett eljárást nemének és nevének jogi megváltoztatása érdekében. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó az aktuális érintettségét nem támasztotta alá az indítványában. Az érintettség igazolásának szükségessége kérdésében ehhez hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság egy korábbi ügyben is: „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint azonban jelen ügy körülményeire is tekintettel nem elegendő pusztán az a hivatkozás, amely szerint az indítványozó maga is ügyvédi kamarai tagságért kíván folyamodni. Ilyen hivatkozással bárki élhet, akár rendelkezik vagy sem a tagság feltételeivel. Az indítványozó érintettségét azzal tudja igazolni, hogy kamarai tagságért való folyamodását kifejezetten amiatt utasították el valamennyi rendelkezésre álló fórumon, mert az általa támadott törvény rendelkezése miatt nem volt a kérelem teljesítésére törvényes lehetőség.” {3099/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}
- [10] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírói ügyszám: IV/947/2020.

